

PRESSMEDDELANDE

DATUM: 2004-04-21

NR: 22

KONTAKT: Tomas Lundberg, Pressekreterare, tel. 08-787 02 15

SVERIGES RIKSBANK
SE-103 37 Stockholm
(Brunkebergstorg 11)

Tel +46 8 787 00 00
Fax +46 8 21 05 31
registratorn@riksbank.se
www.riksbank.se

■ Regional balans och uthållig tillväxt

Vice riksbankschef Kristina Persson talade idag på en konferens i Stockholm i SCB:s regi på temat regional tillväxt.

Riksbankens ansvar är att upprätthålla prisstabilitet och att bidra till ett säkert och effektivt betalningsväsende. Regional balans är således inte Riksbankens ansvar, däremot kan obalans mellan regioner försvåra Riksbankens arbete. Samma problematik som diskuterades inför EMU-omröstningen i höstas gäller för Sverige som, i egenskap av ett valutaområde med regionala skillnader, kan drabbas av både arbetslöshet och regional överhettning. I ljuset av att räntan och valutan inte kan justeras utifrån utvecklingen i olika regioner i landet måste andra mekanismer verka", inledde Persson.

"Under 1990-talets andra hälft var den svenska tillväxten i huvudsak koncentrerad till storstadsregionerna såsom Mälardalen, Skåne och Västsverige som uppvisade en högre tillväxttakt än övriga riket. Tillväxten i Mälardalen och Stockholm, som utgjorde centrum för IKT- och finansföretagen, var omkring 4,5 procent per år 1994-2000. Detta var klart över tillväxten i andra regioner i Sverige. De senaste årens konjunkturavmattning och IKT-sektorns nedgång har medfört att Mälardalens övertag åtminstone tillfälligt bytts till sin motsats, medan de två övriga storstadsregionerna har klarat konjunkturedgången relativt väl", sade Persson.

"Storstadsregionerna kommer givetvis, inte minst på grund av storleken och funktionen som centrum för forskning och utveckling, att ha fortsatt stor betydelse för Sveriges tillväxt. Men inte heller de har fördel av en alltför obalanserad tillväxt eller kan växa obegränsat. När konjunkturen vänder uppåt kan Sveriges ekonomi hamna i en situation där det uppstår brist på vissa typer av arbetskraft, vilket kan generera flaskhalsproblem och regional överhettning. Det var detta som hände i framförallt Stockholmsregionen 1999-2000. Även när arbetslösheten, som nu, förefaller relativt hög kan det snabbt uppstå brist på arbetskraft i vissa regioner eller yrken. Detta utgör en risk för lönebildningen och därmed för inflationen", sade Persson

■ "Från ungefär 2008 och för en lång tid framåt förutses nettotillskottet till arbetskraften minska kraftigt, vilket innebär att allt färre ska försörja allt fler. Samtidigt ökar behovet av välfärdstjänster. Denna utveckling kommer att innebära stora påfrestningar bl.a. på socialförsäkringssystemet som gör nya, mer långsiktiga, lösningar nödvändiga. Den demografiska utvecklingen innebär också en risk för ännu större problem för de områden som redan är glesat befolkade och har en skev åldersfördelning. Det gäller inte minst norra inlandet där det kommer att krävas mycket entreprenörsanda och social innovationsförmåga om man ska kunna stoppa en fortsatt avfolkning. Kommuner och företag borde bl.a. av denna anledning uppmanas till att arbeta för ett ökat arbetsutbud och ökad arbetskraftsinvandring från andra länder", framhöll Persson.

"Till följd av en omfattande invandring, från både andra regioner och andra länder, under lång tid har Stockholm ett privilegierat utgångsläge. Dessutom mottar Stockholm i egenskap av huvudstad mycket mer av offentligt finansierad verksamhet än andra, inte minst sådana som idag anses viktiga för att stimulera tillväxten. I Stockholmsregionen finns inte mindre än 40 procent av de samlade resurserna för forskning och utveckling, och likaså en stor del av den offentligt finansierade kulturen", sade Persson.

"Den hårdnande konkurrensen som uppstår i globaliseringens spår kan också få regionala konsekvenser. Den nya tekniken gör att sektorer som tidigare inte utsatts för utländsk konkurrens nu är det. Stora skillnader i arbetskostnader gör att arbetsintensiv och mindre kvalificerad produktion tas över av eller flyttas till EU:s nya medlemsländer, Indien eller Kina. Lösningen på detta problem är att svensk produktion avancerar uppåt i värdekedjan och orienterar sig alltmer till nya och växande produktområden som klarar att bära höga löner. Jag anser inte att sänkta löner är en lösning! Däremot är det viktigt att unga släpps in på arbetsmarknaden, hur det åstadkoms är en annan fråga", sade Persson.

"Nyckeln till regional tillväxt i en allt mer globaliserad ekonomi är, oavsett om den sker i storstad eller glesbygd, attraktivitet. Insatser som ökar rörligheten såväl geografiskt som mellan yrken och sektorer är också viktiga. God infrastruktur, entreprenörsvänliga regler och lagar, tillgång till kompetens och arbetskraft, samverkan mellan näringsliv och forskning, samt god livskvalitet styr var människor och investeringar hamnar. Det krävs också att det finns tillgång på riskkapital för företagen, vilket idag kan vara ett problem, framförallt för de glesare befolkade delarna av landet", avslutade Persson.